

СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДІ ТА ПРОБЛЕМА ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Ю.І. Ахтирська

здобувач кафедри практичної психології та соціальної роботи

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

На етапі глобальних соціально-економічних змін і політичної нестабільності зростає необхідність вивчення соціально-психологічних аспектів перебігу процесу соціалізації особистості. У зв'язку з цим вагомої значущості набувають дослідження соціальної компетентності особистості, особливо в критичні періоди її розвитку, зокрема у молоді в умовах суспільних трансформацій [1, с. 62]. Концептуальний аналіз теоретико-емпіричних даних показав, що актуальність даної теми визначається широким проблемним полем, яке можна презентувати у вигляді протиріччя між соціальною значущістю проблеми й недостатнім рівнем її теоретичної та практичної розробленості [3, с. 183].

З'ясовано, що на процес соціалізації молоді суттєво впливає її соціальна компетентність, як особлива функціональна система саморегуляції, що забезпечує, в першу чергу, ефективне вирішення конфліктів, показником якої є самореалізація особистості та її саморозвиток. Встановлено, що особливо небезпечними є внутрішньоособистісні, міжособистісні, соціально-рольові та інші види конфліктів, які виникають в критичні періоди розвитку особистості, зокрема у молодих людей, які ще не володіють сформованою соціальною компетентністю та адекватними різним типам ситуацій стилями поведінки у конфлікті, що загрожує неконструктивним їх розв'язанням та спотворенням особистісного розвитку в цілому, зокрема у молоді в умовах суспільних трансформацій [2, с. 36].

Визначено, що чинниками розвитку соціальної компетентності молоді в умовах суспільних трансформацій є розуміння сутності конфлікту, причин його виникнення і розвитку, вміння зрозуміти власний внутрішній світ і емоційний стан, а також внутрішній світ і емоційний стан іншої людини у конфлікті,

усвідомлений вибір способів вирішення конфліктів. Констатовано, що розвиток соціальної компетентності характеризується структурно-змістовними, динамічними і гендерними особливостями, які потребують поглибленого вивчення та узагальнення [3, с. 187].

Теоретико-методологічний аналіз проблеми дослідження показав, що соціальна компетентність особистості, як особлива функціональна система саморегуляції, забезпечує ефективне вирішення конфліктів, показником якої є ефективна самореалізація особистості та її саморозвиток. З'ясовано, що формування соціальної компетентності молоді характеризується структурно-змістовними та динамічними особливостями, які потребують поглибленого вивчення та узагальнення. Для розробки структурно-функціональної моделі соціальної компетентності молоді в умовах суспільних трансформацій було визначено рівні організації методологічного простору: загальнонаукового, з використанням методології системного та системно-організаційного підходів для аналізу соціальної компетентності, як складно організованої системи, що має багатокомпонентний характер організації, та конкретно-наукового, з використанням положень діяльнісного, процесуально-динамічного, культурологічного та компетентнісного підходів. Це дозволило розглянути соціальну компетентність молоді в умовах суспільних трансформацій як системне утворення, що поєднує специфічні компоненти, що забезпечують управління процесами функціонування та розвитку системи досвіду особистості, визначають конструктивність вирішення нею проблемно-конфліктних ситуацій.

Література:

1. Блинова О.Є. Роль соціальних стереотипів у становленні світоглядних орієнтацій особистості. *Психологія і особистість : науковий журнал*. Полтава, 2015. №2 (8). С. 58-70.
2. Борець Ю.В. Соціальна компетентність як інтегральна характеристика розвитку особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології : збірник наукових праць*. Северодонецьк, 2017. № 1(42). С. 29-38.
3. Катасанов О.М. Соціально-психологічна програма формування конфліктологічної компетентності особистості в критичні періоди її розвитку *Теоретичні і прикладні проблеми психології : збірник наукових праць*. Северодонецьк, 2018. С. 181-191.